

ABDULLAH HARMANCI

AYNALI
BABA
ile
RÂCÎ

ÇİZER: Sibel Büyükc

İlk Genç
E
TİMOS

ABDULLAH HARMANCI

Çizer: Sibel Büyük

Abdullah Harmancı

Abdullah Harmancı, 1974 Konya doğumlu. Eğitimine 1980'de Kıbrıs'ta başladı. Kıbrıs'ta okumayı ve yazmayı öğrendi. Çocukluğunun bir kısmını geçirdiği Sivas-Gürün'ün Yazıyurdu köyünde; soğukla, kışla, karla, tipiyle, uzun çayırlarla, gölle, dereyle, alabalıklarla tanıştı. En çok yazmayı sevdi. Ortaokul öğrencisi iken yazdığı bir şiiri Karaman'da bir yerel gazetede çıkacak diye üç gün sevincinden uyuyamadı. Şiirini yayınlanmış gördüğünde hayal kırıklığına uğradı. Şiirin başlığını aşağıya son kıtasını en üste gelecek şekilde tepetaklak basmışlardı. Okumaya, yazmaya ve yayınlamaya bütün heyecanı ile devam etti. 1989-1991 seneleri arasında Konya'nın yerel gazetelerinde yüzü aşkın şiir yayımladı. Bazı roman denemelerinden sonra 1993 yılında öykü yazmaya karar verdi ve o günden itibaren dergilerde öyküleri ve öykü yazılarıyla gözükte. İlk öyküsü 1995'te Mustafa Kutlu'nun yönettiği Dergâh dergisinde çıktı. 2007 yılında neşredilen Yerlere Göklere adlı eseriyle Türkiye Yazarlar Birliği tarafından yılın öykücüsü seçildi. 2006'da Selim İleri öykücülüğü üzerine yaptığı çalışmasıyla yüksek lisansını, 2010'da Hüseyin Rahmi'nin öyküleri hakkında yaptığı çalışmasıyla doktorasını tamamladı. 2015'te doçent, 2020'de profesör oldu. Halen Necmettin Erbakan Üniversitesi'nde öğretim üyesi.

Eserleri:

Muhteris (öykü, 2002), Ertesi Dünya (öykü, 2003), Yerlere Göklere (öykü, 2007), Seni Ne İhtiyarlattı? (öykü, 2011), Kurmacanın Büyülü Sureti (eleştiri, 2013), Yazının Yüğü (inceleme, 2015), Melek Kayıtları (öykü, 2016), Yirmi Sekiz (Mehmet Kahraman'la birlikte, öykü antolojisi, 2017), Behçet Bey Neden Gülümsedi? (öykü, 2019)

İÇİNDEKİLER

AYNALI BABA İLE KARŞILAŞMA / 7

HİÇLİK DAĞI'NIN ETEKLERİNDE / 17

AYDINLIK MI? KARANLIK MI? / 29

GÖKLERİN DERİNLİKLERİNDE / 42

EJDERHA OLAN GENÇ KIZ / 52

CABÜLKA VE CABÜLSA / 66

KARINCA BEYİ'NİN OĞLU / 73

PRENSES BANU'NUN PEŞİNDE / 81

AYNALI BABA'DAN AYRILIŞ / 96

YAZARIN NOTU / 103

Neye dönüşmek istersin?

Hint padişahının oğlu mu olmak istersin?

Bir eski zaman savaşçısı mı?

*Muhteşem bir karınca şehrinde dolaşmaya ne
dersin?*

*Cabülka'dan tek gözlü, tek kollu ve tek ayaklı var-
lıklarla Cabülse'ya seyahate çıkmaya var mısın?*

Hiçlik Dağı'nın zirvesine tırmanmaya var mısın?

Milset şehrinin harabelerinde dolaşmaya peki?

*Karıncalar şehrinin sokaklarında dolaşıp karınca-
ların ileri gelen âlimleriyle bilimsel bir toplantıya
katılmak nasıl bir duygudur sence?*

*Gezegenerler arasında yolculuk eden Anka kuşunun
kanatları arasında olmak istemez misin?*

Öyleyse hazırlan!

Aynalı Baba neyini eline aldı!

Üflemek üzere!

AYNALI BABA İLE KARŞILAŞMA

Yeni bir şehre taşınmıştık. Yaz tatiliydi. Annem işe gittiğinde bana yapacak bir şey kalmıyordu. Şehrin sokaklarını oradan oraya adım-
lamaktan sıkılmıştım. Her gün bilmediğim bir mahalleye gidiyor, her gün bilmediğim sokaklar-
da yürüyordum. O yazın hayatımın en ilginç yazı olacağını nerden bilirdim!

Günlerimi dolduramıyordum ama zihnim sorularla doluydu:

“Yapraklar neden yeşil ki?”

“Ağaçlar neden böyle dallı budaklı?”

“Karanfiller neden kırılğan ve sessiz?”

Annem sorularıma gülerdi.

“Yaşıtların sokaklarda saklambaç oynuyor, sen nelerle uğraşıyorsun!” derdi. “Hem üstelik ağaçların gürültülü, karanfillerin sessiz olduğunu da nerden çıkardın?”

“Karanfiller sessiz.” derdim. “Ama ağaçların gürültülü değil hisırtılı olduğunu söyleyebilirim. Nasıl desem, soyluluk var ağaçlarda...”

Düşüncelerimi açıklarken rastgele de olsa söylediklerimi işitenler mutlaka gülerlerdi. “Bu çocuk, yaşımdan önce büyümüş, gelişmiş gibi.” derlerdi.

Bir gün anneme “Var olmak ne demek anne?” demiřtim. “Doęmak demiyorum, var olmak diyor-
rum!” Elindeki ay fincanını balkon demirinin
altındaki betona bırakmış, adeta şaşkınlık nöbeti
geçirmiřti annem.

İime sığamıyordum. İimde başka bir iim
daha vardı ve ben iimin içimden çıkmak istedi-
ęini hissediyordum.

Annemin gene işe gittięi benimse kitap oku-
maktan yorulduęum bir öęle üzeriydi. Evimizin
balkonunda oturmuř, çenemi ellerime dayamış-
tım. Dirseklerimse balkonun demir parmaklıkla-
rına dayanmıştı.

İçimden şöyle bir düşünce geçti: “řu karşıda
gördüğüm ufuk çizgisine kadar yürüyüp gelece-
ęim!” Gözlerimle balkonumuzdan görülen ufuk
izgisine uzun uzun bakarak adeta orayı zihnimde
iřaretledim ve hiçbir řeyle oyalanmadan o ufuk
izgisine kadar yürümek üzere adımlamaya bař-
ladım.

Y r d m, yürüdüm, yürüdüm. Sokaklar, cad-
deler, evler, eşikler, kaldırımlar, duvarlar ve du-
raklar geride kaldı. Yürürken, balkonumuzdan

ufka baktığım sırada, gözümle işaretlediğim o noktaya ne kadar kaldığını hesaplıyor, arada ayak parmaklarımın üzerinde yükseliyordum.

İşaretimse devasa bir ağaçlık alandı. O alana doğru yaklaştıkça seviniyor, kim bilir, belki ağaçlık alana vardığımda kendime yeni bir ufuk çizgisi bulurum, diyordum. Ancak yaklaştığını sandığım ağaçlık alan uzaklaşıyordu.

Güneş, gücünü kaybetmeye başlamıştı. Annemin eve gelmesine az kalmıştı. Artık geri dönmem gerekiyordu. Ben gene de o ağaçlık alana varmadan dönmeyeceğime emindim. Çünkü kendimi biliyordum. Bir şeye başladığımda onu bitirmeden asla bırakmazdım.

Sonunda balkonumuzdayken gördüğüm ufuk çizgisinin işareti olan büyük ağaçlık alana ulaştım. Bu alanın önünde durmuş ve ellerimi dizlerime dayamış şekilde güçlü güçlü nefes alıp verirken eve dönme zamanımın geçtiğini düşünüp üzülüyordum.

Önümde ağaçlık alanı çevreleyen yüksek, heybetli, tarihî duvarlar vardı. Bu duvarların arkasında ne vardı? Burası neresiydi? Amacıma

ulaşımtım ama zihnimi birçok soru doldurmuştu. Bütün hızımla eve dönmeli, yarın sabah olur olmaz, annemi işe uğurlar uğurlamaz buraya erkenden gelmeliydim.

Duvarların etrafını saran kaldırımlarda adımlayarak mahallemize yönelmiştim ki, bu yüksek ve heybetli duvarların birdenbire bittiğini fark ettim.

Bittiği yerde boyumun birkaç katı kadar yüksek ve geniş bir demir kapı vardı. Beni kendine çekmek içinmiş gibi hafif aralık bırakılmıştı.

Önce çevreme bakındım. Bir suçlu gibi bu görkemli kapıya doğru adımladım ve merakıma engel olamayıp kapı aralığından kendimi içeri bırakıverdim!

Aman Allah'ım!

Nefesim kesilmişti!

Burası tarihî bir mezarlıktı!

Patikalarını günlerce gezerek bitiremeyeceğim devasa bir mezarlıktı!

Heybetli duvarları, gümrah ağaçları... Balkonumuzdan bakarken gördüğüm ufuk noktası burasıydı!

Mezarlığın patikalarında adımlarken başıma bir iş gelmesinden korkmaya başladım. Yüksek ağaçlar ve tarihî mezar taşlarından başka, burada bütün toprak alanı sarmış gülhatmi çiçekleri vardı! Annemin harabelerde açtığını söylediği bu çiçekler, eskiden beri rüyalarımın girerdi. İşte şimdi, boyumun iki katı kadar büyümüş gülhatmilerin arasında adımlarken, kendimi suçlu gibi hissediyordum.

Mezarlığın gizemi beni sarıp sarmalamıştı. Kararan havanın farkında değildim. Her adımda bambaşka bir mezar taşı, her adımda çok tuhaf bir çiçek görüyordum. Bütün yaz tatilimi burada geçirsem yeriye. Günlerdir, bilmediğim bu şehrin caddelerinde öylesine adımlayıp durmuştum. Oysaki bu mezarlık! Gizemli, doğa harikası bir yerdi bu bahçe. Başımı kaldırıp göklere baktığımda uzayıp giden ağaçların dallarından gökyüzünü zor görmekteydim.

Kendimi bir gezegende ilk defa yürüyen bir astronot gibi hissediyordum. Anneme ne diyeceğimi düşünürken yayvan dalları kenarlara doğru şımarmış bir ardıç ağacının arasından uzanan bir el aklımı başımdan aldı. Korkunç bir çılgılık atmışım!

Ondan sonrası yok.

Kendime geldiğimde mumlarla aydınlanan bir kulübede idim. Başımda gülümseyerek dikilen bir adam vardı. Adam eğer gülümsemese korkudan yeniden bayılabilirdim. Bana uzattığı suyu içmek üzere yatağında doğruldum. O zaman kulübeyi aydınlatan mumların ışığında parıldayan ayna kırıkları gözlerimi aldı. Bana su kabını uzatan adamın üzerinde tuhaf mı tuhaf bir giysi vardı. Hiçbir şeyi daha önce gördüğüm insanlara benzemiyordu. Hatta şu cennetimsi gülümsemesi bile...

Kendimi yatağın arkasındaki duvara iyice yapıştıırarak “Bırakın gideyim efendim!” diye yalvardım. “Bırakın gideyim! Annem merak eder!” Ona böyle yalvarırken o, bana hiçbir şey demeden bakıyordu. Ben onun mezarlıkta yatıp kalkan bir deli divane olduğunu sanmıştım. Başıma bir iş getirmesinden korkmuştum.

Oysa o sadece gülümsedi ve adımı sordu.

“Adım Râcî efendim!”

Uzun uzun güldü. Gülerken bedenini saran kırık aynalardan oluşan elbisesinden sesler geliyordu.

“Neden güldünüz?” diye sordum. “Gerçi...” dedim. “İnsanlar ben ne desem gülerler... Yaşımdan büyük biri gibi konuşuyormuşum...”

“Ne güzel ismin var sevgili Râcî... İnsanlığın en kestirme yoldan tanımını bu...”

Anlamsızca yüzüne baktım.

“Yalvaran, demek ya senin adın... Yalvaran... İsteyen... İnsanı daha güzel ne anlatır ki? Râcî... Hep istemez miyiz? Hep başkasına muhtaç değil miyiz?”

Bir an cesaretimi toplayıp ona neden böyle giyindiğini sordum. Çünkü giyimiyle sözleri arasında tam bir çelişki vardı. Deli divane birisi değildi. Ama öyleymiş gibi giyinmişti.

Gülümsedi.

“Gitmen gerek.” dedi. “Annen çok üzülmüştür. Yarın gene gelirsin... Konuşuruz...”

Oradan koşar adımlarla ayrıldım. Anneme olanları anlattım. Sadece karşıma çıkan bu ilginç giyimli kişiden bahsetmedim.

Kısa zamanda, ilk başta beni çok korkutan bu kişi hakkında çok şey öğrendim. Ne deliydi. Ne divaneydi. Adı Aynalı Baba idi. Bütün şehir kendisine hayrandı. Onun bir sözü, şehirde günlerce konuşuluyordu. Daha da ilginç bir şeyini öğrendim. Gerçek bir ney üstadıydı.

Ayrılırken bana “Yarın gene gelirsin.” demişti. Ertesi gün annemi işine uğurlar uğurlamaz büyük mezarlığa yeniden gittim. Aynalı Baba ile sıkı dost olduk. Ona aklımdaki bütün soruları sordum. Genellikle susuyordu. Ama susması bile bana çok şey söylüyordu.

Bir gün çok ilginç bir şey oldu.

HİÇLİK DAĞI'NIN ETEKLERİNDE

Aynalı Baba ile günlerce mezarlığın gizemli patikalarında dolaştık. Onunla sohbet ettiğim anlar, benim için en güzel anlardı. Bana birbirinden ilginç masallar anlatıyor, her seferinde en merak ettiğim yerde bırakıp “Annen merak eder.” diyerek beni eve gönderiyordu.

Gene bir gün Aynalı ile kulübesinin önünde sohbet ederken bakışlarının üzerimde noktalandığını görüp korktum. Bana bir tuhaf bakıyordu. Tedirgin olduğumu anladı. Ama o çok sevdiğim gülümsemelerinden birini göstermedi bu defa.

“Râcî!” diye seslendi.

İyiden iyiye korkmuştum. Bana bakıyor ama beni görmüyordu sanki.

“Efendim!” dedim.

Duygusuzca sordu:

“Dönüşmek ister misin?”

Böyle bir soruya kim nasıl cevap verebilir ki!

Kalakaldım.

“Karnın aç mı?” der gibi, “Su içer misin?” der gibi, bana böyle sordu:

“Dönüşmek ister misin?”

Gözleri hâlâ üzerimdeydi ve ürkütücüydü. Ayağa kalktı ve kulübesine girdi. Oradan çıktığında elinde her zamanki gibi neyi vardı. Karşımdaki akasya ağacına sırtını dayayıp neyini dudaklarına götürdü.

Üflemeye başladığında hayatımda hiç olmadığı kadar ve olamayacağı kadar şaşırdım. Korktum. Aynalı Baba neyini üfledikçe ellerim ve kollarım erimeye başladılar. Ardından ayaklarım ve gövdem kayboldu. Ardından kendimi yemyeşil bir çamlığın ortasında buldum.

Aynalı’nın ney sesini duyuyor ama kendisini veya mezarlığı artık göremiyordum. Bambaşka bir

yerdeydim. Bir ses bana bilgi veriyordu ama sesin sahibini de göremiyordum.

Hayatımda bu kadar yeşil ve bu kadar sessiz bir vadi görmemiştim. Gene de böyle birdenbire hiç bilmediğim bir yerde oluşuma akıl erdiremedim ve çığlık attım.

O zaman ses bana cevap verdi:

“Hindistan’dasın... Hiçlik zirvesine tırmanacaksın...”

Bir an durup yeniden konuştu:

“Bakalım başarabilecek misin?”

Çamlığın içine girip hiç bilmediğim bir hisle karanlık ağaçlar arasında yürümeye başladım. Neden bu yöne yürüdüğümü veya neden yürüdüğümü bilmiyordum.

Karanlık ağaçların sardığı alanı bitirip de göz alıcı bir maviliğin kapladığı alana çıktığımda hemen sağ yanımda bir çeşme gördüm. Çeşmenin

yanında bağdaş kurmuş, beyaz giysili bir genç vardı. Gülümsüyordu.

“İşin çok zor...” dedi. Bunu derken parmağının ucuyla çeşmenin üzerinden görünen dağın zirvesine işaret etti. “Oraya çıkan milyonda birdir. Belki de on milyonda birdir.”

“Zorluğu nedir?” dedim.

Genç adam güldü.

“İstememeyi başarabilir misin? Susadığın zaman su içmemeyi? Acıktığın zaman yememeyi? İstedtiğin zaman istememeyi başarabilir misin?”

Pek bir şey anlamamıştım bu cümlelerden. Gene de kendime güvenim geldi. Nedense engelleyemediğim bir cesaretle konuştum:

“Deneyeceğim!” dedim.

Güldü. O zaman çeşmeye yaklaşıp su içmek için eğilince birden bir çığlık atmışım!

“Aman Allah’ım!”

Çeşmenin havuzundaki yansıma görmüştüm. Aynalı’nın “Dönüşmek ister misin?” derken neyi kastettiğini şimdi anlamıştım. Resmen başka birine dönüşmüştüm. Hem rengim oldukça esmer-

leşmişti. Tipik bir Hint genci gibi görünüyordum.
Hem de yaşıım sanki birkaç sene ilerideydi.

Dönüşmüştüm. Şaşkınlıkla suyun yüzeyinden kendime bakarken beyazlar giymiş genç adamın omzuma dokunduğunu fark ettim. “Gitmeliyiz” dedi. “Yolumuz uzun.”

Yürümeye başladık. Yürüdükçe kendimi tutamayıp yanımdaki genç adamın omzuna asılıyordum.

“Baksana! Baksana! Bu bir vaşak!”

“Baksana! Baksana! Bu bir kaplan!”

Böyle böyle yürürken oldukça susamış ve acıkmıştım. Bir yerlerde mola versek, bir yerlerde yemek yesek diye aklımdan geçirirken genç adam birden durdu.

“Su içme! Yemek yeme!” diye ünledi.

Bu adam zihnimden geçenleri biliyor olmalıydı.

“Hiçlik Dağı’nın zirvesine varmadan önce iki defa sınanacaksın! Sana bir tavsiyem var. Hiçbir teklifi kabul etme. Anladın mı? Ben her zaman yanında olamayabilirim!”

Genç adamın neden bu kadar gergin olduğunu düşünürken karanlık ve uzun çam ağaçlarının arasından kapısından çatı oluklarına kadar beyaza boyanmış bir köşk çıktı karşımıza. Köşk, hayatımda gördüğüm evlerden hiçbirine benzemiyordu.

Adeta şeffaf taşlardan yapılmış kadar çok parlıyordu. Biz bu köşke yaklaşınca bahçe kapısı açıldı ve gülümseyen bir kadın elinde su bardaklarının olduğu bir tepsiyle bize yaklaştı.